

GELUKKIGE GRAZERS

Met Pure Graze werkt 't Ecoloar zo natuurlijk mogelijk

Mooie, bruine melkkoeien liggen rustig te herkauwen in de wei. Andre Mulder verzet kalm de voorste draad. De koeien en kalveren staan enthousiast op en vreten gretig de lekkerste puntjes uit het vers aangeboden gras. Mulder kijkt tevreden toe: "het enige dat ik mis zijn de enthousiaste sprongen die de koeien vroeger maakten als ze voor het eerst weer naar buiten gingen."

Andre en Tonny Mulder zijn inmiddels ervaren melk- en vleesveehouders; in 1982 toegetreden tot de maatschap met Andre's ouders boeren ze sinds 1990 zelfstandig op 't Ecoloar. Sinds afgelopen jaar werken ze volgens het Pure Graze systeem. Andre Mulder is enthousiast: "drie jaar gelden las ik erover en ik wist intuïtief: dat is 't." Hetzelfde ervoer Andre Mulder bij zijn omschakeling. "Ik ben bij Gerrit Marsman gaan kijken, en toen wist ik dat ik het ook wilde." Net als de omschakeling is het Pure Graze systeem een uitdaging voor Mulder. "Het duurt waarschijnlijk wel weer even voordat ik dit onder de knie heb, maar ik hou van een uitdaging. Ik wil een modern en simpel bedrijf met evenwicht in de kringlopen."

Natuurlijk graasgedrag

De principes van het Pure Graze systeem sluiten aan bij de wensen van 't Ecoloar. Andre Mulder telt ze af op zijn vingers. "Eén: voer gras, zoveel mogelijk in het voor gras optimale groeistadium. Twee: pas het natuurlijk voeraanbod aan aan de behoefte van de dieren. Dat betekent in april en mei alle kalveren, want dan biedt de natuur het beste voer in het weiland met een optimale voederwaarde. In februari en maart staan alle melkkoeien droog. Drie: verlaag de kosten." Het voeren van veel gras gaat natuurlijk het gemakkelijkste in de wei. De weideperiode wordt gerekend tot wel 9 maanden in totaal. Tijdens het grazen krijgen de dieren steeds een strip weiland erbij, zodat ze alleen de meest voedselrijke toppen van het gras afvreten. Zo biedt het voldoende voederwaarde én behoudt het gras haar groeikracht. "Zo'n vier keer per dag geef ik de koeien een stukje erbij door de voordraad te verzetten. De achterdraad haal ik dan aan het einde van de dag weer erbij. Ze laten een lange stoppel achter van meer dan 10 centimeter." Op 't Ecoloar komen de dieren na twee tot drie weken weer terug op hetzelfde perceel om te weiden. De grootste verandering is het inscharen van de melkkoeien bij 2,5 tot 3 ton gras en kruiden en ze na een kwart dag grazen weer een nieuw stuk bieden. "Het staat haaks op wat je altijd hebt geleerd dat ze het netjes kort moeten maken voordat je ze een nieuw stukje geeft." Kostenverlaging is dan mogelijk door het verminderen van de krachtvoergif. "In krachtvoer zijn we gezakt van circa 750 kilo naar ongeveer 400 kilo per dier per jaar". Mulder voert eiwitarme brok van Fakkert en is gestopt met teelt van eigen krachtvoer. "We teelden zelf voederbieten en maïs. Dat gaat hier nog aardig; de meeste van onze zandgrond is redelijk vochthoudend. In hele goede jaren haalden we na één snee gras nog zo'n 20 ton droge stof aan maïs per hectare." Pure Graze is versimpelen van de bedrijfsvoering. "Eigen krachtvoerteelt is veel werk en als wintervoer oogst ik nu maar een klein beetje kuil." Het Pure Graze systeem is gericht op zoveel mogelijk volgen van de natuur en simpel werken, maar toch moet je opletten dat het werk niet teveel wordt, stelt Mulder. "Het is allemaal nieuw, en daar moet je in investeren. Bijvoorbeeld de watervoorziening: doordat de dieren steeds een klein stukje nieuw weiland krijgen, kunnen ze niet bij de vaste waterbakken. Wij hebben nu verplaatsbare waterbakken en een slang van 50 meter. In het eerste jaar ontdek je vanzelf wat beter moet." Het doel op 't Ecoloar is 6 tot 8 cent kostenbesparing per liter melk. "Nu heb ik het natuurlijk nog druk, bijvoorbeeld met de kalfjes, en ben je wat meer gebonden. Maar in het najaar ga je oogsten, dan heb ik geen kalveren en meer tijd."

Meer wensen

Met Pure Graze krijgt de familie Mulder ook andere wensen voor elkaar, zoals niet meer onthoornen en antibioticavrij produceren. “We werken al jaren zo goed als antibioticavrij”, zegt Andre Mulder niet zonder trots. “Dat past mooi, want stel dat de koeien nu ziek zijn, dan zijn ze met voedselrijk voer dat aansluit bij hun natuurlijke behoefte zelf beter in staat weer gezond te worden.” Ook het stoppen met onthoornen past beter. “Met de oude koeien en dan gehoornde pinken erbij was het eerst moeilijk; maar nu zijn ze zo veel buiten dat ze voldoende ruimte hebben om de hoorns erop te laten.” De afgelopen jaren is de familie Mulder gestart met kalveren bij de koe. Na de eerste ervaringen werkt Andre met pleegmoeders. “In het begin liet ik alle kalveren bij hun eigen moeder. Maar dan drinken kalfjes na een tijdje echt heel veel, tot wel 15 liter per dag. Ze groeien gigantisch hard en eten te weinig gras. En als je ze speent is de terugslag te groot. Nu laat ik na een paar dagen zo’n 11 kalveren bij 4 koeien; dan drinken ze zo’n 6 liter per dag. Ik heb ze allemaal bij elkaar en heb goed zich op achterblijvende kalveren.” Op ‘t Ecoloar wordt gewerkt met Brownvieh en een beetje Belgisch Blauwe voor de bevelesdheid. Met het nieuwe Pure Graze systeem moeten de dieren nog even wennen. “Je voert minder krachtvoer en we zijn wat teruggezaakt in gehaltenes, vorig jaar naar 3,60% eiwit en 4,40% vet. Ik denk dat het wel even duurt voordat we weer op onze oude gehaltenes zitten, als het al helemaal lukt.” ‘t Ecoloar heeft sinds 2005 een ruime serrestal. Licht, lucht en de lage kosten waren de hoofdredenen om een serrestal te bouwen. Door de extra brede voergang, waar ook bezoekers welkom zijn, een ruime kalvercrèche en flinke eisen van de brandweer vanwege de nabijheid van het huis van de buurman, vielen de lage kosten uiteindelijk wat tegen. Maar de Mulders zijn tevreden met de stal met moderne mestschuif en comfortabele ligboxen. “We scheren de koeien niet meer in de herfst, omdat ze zoveel buiten zijn en ook in de serrestal in de buitenlucht lopen.” De mestkelder met een opslag voor 9 maanden is achteraf gezien wat veel van het goede. “Het biedt wel de mogelijkheid om weer terug te gaan naar meer opstallen”, blijft Andre Mulder optimistisch. “Door meer beweiden bemest je natuurlijk minder gericht. Maar de wormen zijn toch belangrijker in het wegbrengen van de mest dan de mooie rijtjes die je als boer neerlegt.” De weinige drijfmest die nog in de mestkelder wordt opgevangen, vermengt Mulder met water en brengt hij uit met de sleepslang. “We boeren nu zo dicht mogelijk bij de natuur. Hoe meer je dat probeert, hoe makkelijker het gaat.”

Zichtbare varkentjes

‘t Ecoloar heeft meer diersoorten: nieuwe legkippen en voor het huis scharrelen vier varkens, goed zichtbaar vanaf de provinciale weg. “De varkentjes hebben we puur voor de winkel en het imago, de mensen kunnen dat zien als ze aan komen rijden.” De mooie boerderijwinkel zit in de witgepleisterde kelder. Tonny Mulder verkoopt hier vlees van de eigen dieren, kip- en lamsvlees van natuurslagerij Rob Rijks en groenten van tuinderij Salland. Bastiaansen kaas, waarin de melk van ‘t Ecoloar verwerkt is, en enkele natuurvoedingsproducten zijn ook in de winkel te krijgen. “We zijn eerst gestart met grotere vleespakketten, maar onze klanten wilden zelf kiezen. Daarom verkopen we het vlees nu diepgevroren in kleinere verpakkingen.” Tonny is enthousiast. “In 2006 verkochten we 16 koeien met een geslacht gewicht van zo’n 350 tot 380 kilo en elke maand een varken. Je moet het opbouwen en aan de weg blijven timmeren.” Goede afspraken met een vaste slager zijn onontbeerlijk. “Voor het slachten, portioneren, inpakken en invriezen van één koe betaal je de slager al gauw € 600,- tot € 800,-. Je moet dus wel goede prijzen hanteren om er zelf nog een redelijk inkomen uit te halen. Wij rekenen bijvoorbeeld € 9,50 per kilo rundergehakt. Omdat het mooi mager gehakt is van een uitstekende kwaliteit, durf ik dat ook te vragen. We zijn dan ietsje goedkoper dan de natuurvoedingswinkel.” De winkelinrichting en de huisstijl van ‘t Ecoloar is aangepakt met hulp van marketing adviseurs. “We hebben met een warme en frisse kleur groen een vrolijk landschap op de winkelmuur geschilderd, heldere bebording aangebracht en warmer licht gekozen. Ook het assortiment is uitgebreid.” De investering van enkele duizenden euro’s verdient zich volgens de Mulders wel terug. De marge is voor Tonny goed: “ik ben tevreden over de wekelijkse omzetten. Maar een onderneming blijft onzeker, je houdt een reeks trouwe klanten, maar anderen zijn ook wispelturiger. Ik hou voorlopig mijn werk

erbij in de zorg. Andre is de optimist, ik ben wat voorzichtiger.” Het totaalplaatje moet kloppen voor klanten. “Mensen mogen altijd in de stal kijken, dat vinden ze leuk. En we geven alle nieuwe klanten een rondleiding over het bedrijf.” Ook Andre maakt graag contact. “Ik leer overal en maak graag een praatje, ontdek welk werk mensen doen. Dan kunnen we samenwerken.”

Bedrijfsgegevens

Melk- en vleesveehouderijbedrijf met 40 -45 melkkoeien en bijbehorend jongvee, voornamelijk Brown-Swiss met Belgisch Blauwe en enkele aangekochte HF dieren. Melkproductie van 6.500 tot 7.000 liter per jaar, 5% vet en 3,90% eiwit, totaalquotum: 280.000 kg (met uitbreidingsplannen)

Afzet: Rouveen (melk) en eigen boerderijwinkel (vlees)

Grond: 32 hectare leemhoudend, lemig zand. Alleen huiskavel met grasland (grasklaver en kruiden).

Overige dieren: 4 varkens ras Topigs met 50% Piétrain beer en 45 legkippen HY-line Silver en 2 hanen

www.ecoloar.nl